

การพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับ การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ

Development of a Dual Vocational Education Management Model to
Support Changes in the 21st Century of Northern Institute of Vocational
Education

สุวารี แพงณีวงศ์¹ และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว²

Suwaree Pangneewong and Somkiet Tunkaew

Received: April 24, 2023

Revised: June 13, 2023

Accepted: June 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ และ 2) ประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จำนวน 30 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ แบบสอบถามความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ และแบบประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test

¹⁻² มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย; Chiang Rai Rajabhat University

Corresponding author, E-mail: 639814004@crru.ac.th, Tel. 094-7598759

ผลการวิจัย พบว่า 1) การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ พบว่า บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบมีคะแนนหลังการทดลองใช้สูงกว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 2) การประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ประกอบด้วย หลักการบริหารและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบการบริหาร กระบวนการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การประเมินผลการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีรูปแบบที่ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา, ระบบทวิภาคี, การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research article were 1) to find out the efficiency of a dual vocational education management model to support changes in the 21st century of northern institute of vocational education; and 2) to evaluate a dual vocational education management model to support changes in the 21st century of northern institute of vocational education. A sample group was Chiang Rai Vocational College. The informants were 30 administrators and teachers of Chiang Rai Vocational College by purposive sampling. The research instrument was a questionnaire on operating conditions before and after the trial using a dual vocational education management model, questionnaire on satisfaction of a dual vocational education management model, and an assessment of a dual vocational education management model to support changes in the 21st century of northern institute of vocational education. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The results of the research found that 1) finding out the efficiency of a dual vocational education management model to support changes

in the 21st century of northern institute of vocational education found that personnel at Chiang Rai Vocational College who passed the trial of the model had higher scores after the trial than before the trial at the significance level of .05. The results of the evaluation of satisfaction with the development model, overall was at the highest quality level. It showed that a model was consistent with the empirical data; and 2) the evaluation of a dual vocational education management model to support changes in the 21st century of northern institute of vocational education found that a dual vocational education management model to support changes in the 21st century of northern institute of vocational education consisted of administrative principles and objectives, administrative elements, dual vocational education administration process, evaluation of a dual vocational education management that was based on appropriateness and feasibility. at the highest level.

Keywords: Vocational Education Management Model, Dual System, Changes in the 21st Century

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ต้องการพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยให้เป็นผู้นำด้านการจัดการอาชีวศึกษา จึงได้ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ยิ่งขึ้น เพราะเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาแนวใหม่ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างเสริมสมรรถนะของบุคคลเพื่อการประกอบอาชีพ ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาการอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มมากขึ้นแต่ยังขาดรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นต้นแบบในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เกิดประสิทธิผลได้ ซึ่งมีรายละเอียดมากมายและมีความซับซ้อนในการดำเนินการ ยังไม่สามารถจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมความรู้ ทักษะ ความสามารถในหลายด้านให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างทักษะในการปฏิบัติงานและให้ไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งผลกระทบจากเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า ทันสมัย และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสมพล ขาจิตร (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อเพิ่มคุณภาพนักศึกษาตามความต้องการกำลังคนระดับอาชีพเทคนิค พบว่า ปัญหาของการ

จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในด้านสถานศึกษา พบว่า มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้เข้าถึงชุมชนยังอยู่ในระดับน้อย และสถานประกอบการมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ในด้านสถานประกอบการพบว่า ความอดทนในการฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษามีน้อย ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของสถานประกอบการ รวมทั้งครูฝึกในสถานประกอบการมีจำนวนน้อย ครูฝึกไม่มีค่าตอบแทน นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการ ประการแรก คือ บุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยยึดติดกับความคิดแบบเดิม คือ แบบระบบปกติ ประการที่สอง คือ สถานประกอบการไม่มีแนวทางที่ชัดเจนว่า เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของนักเรียนนักศึกษาของอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เนื่องจากสถานประกอบการบางแห่งมีความเข้าใจว่า การจัดการศึกษามีใช่เรื่องของสถานประกอบการ ประการที่สาม คือ นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยระบบทวิภาคี จึงไม่สนใจเรียนในระบบนี้และเลือกเรียนในระบบปกติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นนั้น ผู้เรียนจะต้องมีสมรรถนะแกนกลางที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน และสังคม รวมทั้งมีการพัฒนาบุคลากรทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้มีศักยภาพสูงขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายพัฒนากำลังคนของรัฐบาลดังกล่าว คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน จึงเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรทวิภาคีในสถานประกอบการและการแก้ปัญหาเชิงรุกที่ควรจะทำกับอาชีวศึกษา ทั้งการเปลี่ยนค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครองและเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนนักศึกษาก่อนจะเข้าสู่ตลาดแรงงาน คือ การสร้างทักษะด้านวิชาชีพให้มีความทันสมัยตลอดเวลา

การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้พร้อมกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของทุกคน ครูผู้สอนจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตหรือปฏิบัติงานในชีวิตจริง โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) โดยทักษะการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 มีทักษะ ความรู้ และความสามารถ ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในอนาคตต่อไป ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าว

ว่า การเรียนรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ มีความสำคัญโดยทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่มีจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้สาระวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนจึงควรเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยให้คำแนะนำและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยจะมีการนำการเรียนสาระวิชาหลักมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาเชิงสหวิทยาการ ได้แก่ ภาษาแม่และภาษาโลก คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และรัฐความเป็นพลเมืองดี โดยสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชา การเรียนรู้ต้องไม่ใช่สถานการณ์ที่เกิดจากการสมมติในห้องเรียน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงที่สุด

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่จะใช้ความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการสั่งสมประสบการณ์กับทักษะ 3 ทักษะ เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ และมีความรู้เชิงบูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civil Literacy) ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economic, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) รวมทั้งมีทักษะเพื่อดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและความร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม รวมทั้งมีทักษะชีวิตและงานอาชีพ ได้แก่ การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเองได้ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ส่วนทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ได้แก่ การรู้เท่าทันสารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้ทันเทคโนโลยี นอกจากนี้ บุคคลต้องมีทักษะที่ทุกคนต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิตที่เรียกหลักการว่า “การเรียนรู้ 3R 7C” ในส่วนแรก คือ 3R ประกอบด้วย R1-Reading คือ การมีทักษะในการอ่านออก R2-(W) Riting คือ การมีทักษะในการเขียนได้ และ R3-(A) Rithematics คือ การมีทักษะในการคิดเลขเป็น ส่วนที่สอง คือ 7C ประกอบด้วย C1-Critical Thinking and Problem Solving การมีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา, C2-Cross-cultural Understanding การมีทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์, C3-Creativity and Innovation การมีทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม, C4-Collaboration, Teamwork and Leadership การมีทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม

และภาวะผู้นำ, C5-Communications, Information and Media Literacy การมีทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ, C6-Computing and ICT Literacy การมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ C7-Career and Learning Skills การมีทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ที่มุ่งเน้นประสิทธิผล ซึ่งการจะนำไปสู่ความเป็นเลิศให้ได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบคุณภาพในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาที่จะต้องนำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบมาตรฐานที่ต้องใช้ในการจัดการสถานศึกษาและนำเอากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ได้รับการพัฒนาไปใช้เป็นแนวทางพัฒนากระบวนการจัดการและการขับเคลื่อนการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ เป็นการทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบและประเมินมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยทดลองใช้กับสถานศึกษาที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันว่ามีความพร้อมในการพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในแต่ละขั้นตอน ประกอบด้วย วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ วางแผน (Plan) ปฏิบัติการ (Act) ตรวจสอบ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) กับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในแต่ละสถานศึกษาว่ามีความพร้อมมากที่สุด ได้แก่ สถานประกอบให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาจัดการสอนระบบทวิภาคี ผู้เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้น ที่อยากพัฒนาระบบโดยผู้บริหารให้ความสนใจ ครูนิเทศก์ สถานประกอบมีความ

พร้อมที่จะเข้าร่วมพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสถานประกอบการ มีงบประมาณสนับสนุน และมีอุปกรณ์ในการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้วิจัยพิจารณาเลือกสถานศึกษาและสถานประกอบการที่มีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและผู้เกี่ยวข้องมีความยินดีในการพัฒนา

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ไปทดลองใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย โดยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานประกอบการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ผู้จัดการฝ่ายบุคคล ครูฝึกในสถานประกอบการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ และหัวหน้าแผนกวิชา รวมจำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพและประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ, แบบสอบถามความพึงพอใจของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ และแบบประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ พบว่า บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบมีคะแนนหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนทดลองใช้	30	18.18	3.31	22.894	.000**
หลังทดลองใช้	30	13.95	2.15		

จากตารางที่ 1 บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบมีคะแนนหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากการทดลองใช้ระบบ สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เป็นกระบวนการที่สามารถปฏิบัติได้จริง บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ จากเดิมที่เคยปฏิบัติไร้ทิศทาง เปลี่ยนการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีรูปแบบ/ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์เป็นเครื่องบ่งชี้ในการนำไปสู่การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ที่ประสบความสำเร็จด้วยขั้นตอนของกระบวนการ พัฒนาแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วน เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการดำเนินงานจากการเรียนรู้ปัญหาาร่วมกัน รู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และมีการเสนอแนวคิดในการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งช่วยในการดำเนินการพัฒนาที่ง่ายขึ้น เช่น ปัญหาเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสถานประกอบการ ซึ่งคณะกรรมการการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ร่วมประชุมด้วย จะทราบทันทีว่าต้องแก้ไขปัญหาย่าง ตรงประเด็น ปัญหา และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการวิทยาลัย สถานประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งทุกคนที่กล่าวมาเป็นการนำมาของบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เกิดความร่วมมือระหว่างบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนางานร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และตรวจสอบ ประเมินความก้าวหน้า มีระบบการรายงาน มีการพัฒนาคุณภาพแบบเครือข่ายบริหารและกรรมการของวิทยาลัยที่มาจากบุคคลในชุมชน โดยประธานคณะกรรมการวิทยาลัย มีบทบาทในการเชื่อมต่อกลไกของการบริหารและระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาพัฒนาการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

ตารางที่ 2 ระดับค่าความพึงพอใจของรูปแบบ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการดำเนินการตามรูปแบบ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การจัดการเรียนการสอนในการฝึกอาชีพระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด	4.50	0.50	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของทุกฝ่าย	4.61	0.49	มากที่สุด
3. สถานประกอบการมีส่วนคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาในระบบ ทวิภาคี ก่อนเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	4.55	0.45	มากที่สุด
4. มีการประชุมสัมมนาในการจัดการเรียน การสอน ของนักเรียน นักศึกษา เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน	4.65	0.41	มากที่สุด
5. มีการจัดเรียงลำดับความเหมาะสมของลำดับ รายวิชาที่ ลงทะเบียนเพื่อฝึกอาชีพในแต่ละภาคเรียน	4.51	0.45	มากที่สุด
6. มีคู่มือในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน	4.51	0.50	มากที่สุด
7. มีเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายและครอบคลุมในรายวิชาที่ ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	4.55	0.45	มากที่สุด
8. สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดให้มีการประชุม ชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล ตรงกัน	4.64	0.40	มากที่สุด
9. โดยภาพรวมแล้วท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบ นี้ในระดับใด	4.40	0.40	มากที่สุด
10. โดยภาพรวมแล้วท่านมีความพึงพอใจในการดำเนินงานตาม รูปแบบนี้ในระดับใด	4.60	0.49	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	4.58	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการประชุมสัมมนาในการจัดการเรียนการสอน ของนักเรียน นักศึกษา เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมา คือ สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมการจัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลตรงกัน ($\bar{X} = 4.64$) และโดยภาพรวมแล้วท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามรูปแบบนี้ในระดับใด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา

อาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ประกอบด้วย หลักการบริหารและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบการบริหาร กระบวนการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การประเมินผลการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีรูปแบบที่ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ มีประเด็นสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. การนำรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ไปทดลองใช้ในสถานศึกษา พบว่า ผู้ที่ผ่านการทดลองใช้รูปแบบมีคะแนนหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบที่ระดับนัยสำคัญ .05 และผลการความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบฯ พบว่า บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายมีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมและสร้างบรรยากาศการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานกับหน่วยงานต้นแบบทวิภาคีและสถานประกอบการเพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ครูได้รับการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการในสาขาวิชาที่เปิดสอนในระบบทวิภาคีทุกสาขาวิชาในช่วงปิดภาคเรียน มีการอบรมสัมมนาครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการในการกำกับดูแลนักเรียน นักศึกษาในการฝึกอาชีพและมีการจัดอบรมให้กับนักเรียน นักศึกษาในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งส่งผลให้บุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายและผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทย์ ศรีตระกูล (2556) พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับจุรี ท้าวพงษ์ (2564) พบว่า ผลการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติพบว่าความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละด้านและความเข้าใจในเนื้อหา ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูฝึกเกี่ยวกับรูปแบบ ภาพรวม

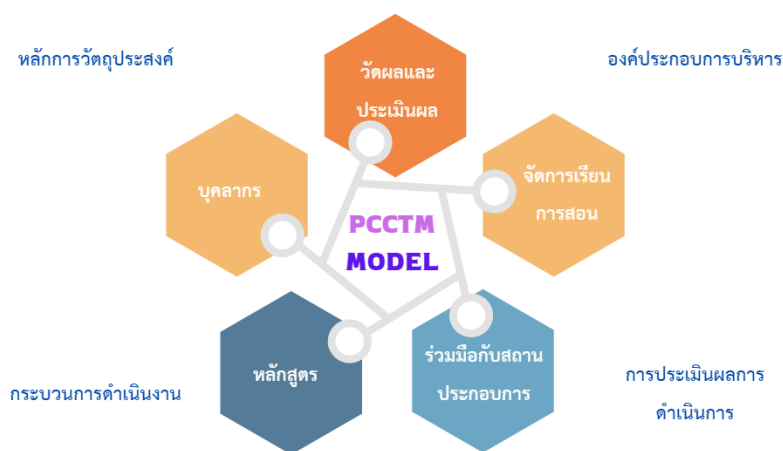
อยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของครูฝึกในสถานประกอบการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินรูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีผลการประเมินคุณภาพของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($\bar{X} = 4.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้ระดับคุณภาพดีมาก ทุกด้าน ได้แก่ ด้านหลักการบริหารและวัตถุประสงค์ ด้านองค์ประกอบของการบริหาร ด้านกระบวนการบริหาร และด้านประเมินผลการบริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนาออกแบบมาเพื่อให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพที่มาจากการได้รับความร่วมมือการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยการใช้กระบวนการที่สำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การให้ความรู้และความเข้าใจในการใช้รูปแบบและตัวบ่งชี้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการวิเคราะห์ตามสภาพความเป็นจริง เปรียบเทียบกับสภาพที่ต้องการใช้วิธีการ (SWOT Analysis) นำมาใช้ในการสนับสนุนที่ต้องการได้อย่างมีคุณภาพ มีกระบวนการ และผลลัพธ์ ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และดำเนินการตามระบบของการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบหรือทบทวนภายใน และการประเมินคุณภาพโดยในแต่ละขั้นตอนของระบบ ประกอบด้วย วงจร 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติงาน (Action) การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) และการสะท้อนกลับการปฏิบัติงาน (Reflection) และมีปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ จากผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของธานินทร์ ศรีชมภู (2557) พบว่า การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีกระบวนการในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การนำหรือการสั่งการ การลงมือปฏิบัติ การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุเมธ รินหลัก และวิจิต แสงสว่าง (2564) พบว่า ระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีองค์ประกอบ

คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา และสอดคล้องกับรมยณลิน ศรีสายหยุด (2563) พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมและขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และองค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม สู่มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากการประเมินการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ คือ วัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วมและบรรยากาศการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการประเมินรูปแบบประประสิทธิผลของการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในแต่ละด้านจากคณะกรรมการ พบว่า ทุกด้านมีระดับคุณภาพดีมาก และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ระดับคุณภาพดีมาก จากทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ หลักการบริหารและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบ

การบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีองค์ประกอบย่อยอีก 5 ด้าน ที่เกี่ยวข้องในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ องค์ประกอบกระบวนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และองค์ประกอบการประเมินผลการดำเนินการของรูปแบบ เป็นรูปแบบที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ได้ตามสภาพบริบทของสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากสถานประกอบการ ไม่มีอยู่ในพื้นที่ของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านบุคลากร สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีการศึกษาดูงานกับหน่วยงานต้นแบบทวิภาคีและสถานประกอบการเพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนทุกภาคเรียนที่ 1 ในแต่ละปีการศึกษา และสถานศึกษามีการส่งครูเข้าไปฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการในสาขาวิชาที่เปิดสอนในระบบทวิภาคีทุกสาขาวิชาในช่วงปิดภาคเรียน มีการอบรมสัมมนาครูในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการในการกำกับดูแลนักเรียน นักศึกษาในการฝึกอาชีพและมีการจัดอบรมให้กับนักเรียน นักศึกษาในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ส่วนด้านหลักสูตร สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการเรียนระบบทวิภาคีในแต่ละสาขาวิชาที่สอดคล้องตามบริบทของสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี และมีการพัฒนาหลักสูตรในด้านความรู้ และด้านทักษะของนักเรียน นักศึกษา สอดคล้องกับต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล มีการจัดอบรมให้กับครูผู้สอนและครูฝึกมีความรู้และเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลในรายวิชาฝึกอาชีพในสถานประกอบการตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมในแต่ละรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการและมีการนำผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนมาประชุมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลในครั้งต่อไป และเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนระบบทวิภาคี สถานศึกษามีการทดสอบมาตรฐานฝีมือให้กับนักเรียน นักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนในการฝึกอาชีพระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด มีการจัดอบรมในการพัฒนาบุคลากรระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการและมีการสร้างแรงจูงใจ โดยการนำผู้ปกครองและนักเรียน นักศึกษามีส่วนในการตัดสินใจในการเข้าฝึกอาชีพใน

สถานประกอบการ โดยสถานประกอบการมีส่วนคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาในระบบทวิภาคี ก่อนเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีการประชุมสัมมนาในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน นักศึกษาเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน และมีผลงานสิ่งประดิษฐ์ที่ได้จากการเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การเข้าร่วมการประกวดผลงานโครงงาน และผลงานสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ในเวทีต่าง ๆ และด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการสถานศึกษา มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ และมีกิจกรรมการมอบโล่เชิดชูเกียรติเพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกัน ปีละ 1 ครั้ง และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีความชัดเจน และมีการจัดประชุมสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการสัมมนาในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อหาทางแก้ไขปีละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรประชาสัมพันธ์เชิงรุกและหลากหลายช่องทาง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ได้
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูนิเทศ และครูผู้สอน รวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนในระบบทวิภาคีด้วย
3. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำกับติดตามในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มาจากกรมการทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อติดตามและประเมินผลสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ เพื่อผลิตบุคลากรทั้งด้านความรู้และทักษะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

5. ครูผู้สอนในระบบทวิภาคีควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ การฝึกอาชีพ เป็นต้น เพื่อให้การเรียนการสอนในระบบทวิภาคีมีความทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปประยุกต์ใช้กับในการวางแผนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้

3. สถานประกอบการสามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้ประกอบในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ ร่วมกับสถานศึกษาได้ เช่น การจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรในด้านความรู้และด้านทักษะของนักเรียน นักศึกษา ให้สอดคล้องตามความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ เป็นต้น

4. รูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ ประกอบไปด้วย องค์ประกอบด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ดังนั้น สถานศึกษาที่จะนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ ไปใช้จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

5. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีฯ ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จรี ทพวงษ์. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง*, 6(2), 24-33.
- ธานินทร์ ศรีชมภู. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 16(3), 120-131.
- รมย์นลิน ศรีสายหยุด. (2563). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 3. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 7(1), 89-104.
- วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2556). *การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย*. (รายงานการวิจัย). อุตรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมพล ขาจิตร. (2550). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเพิ่มคุณภาพนักศึกษาตามความต้องการกำลังคนระดับอาชีพเทคนิค*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด-กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเมธ รินทลิก และวิจิต แสงสว่าง. (2564). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 39-53.